

Niet-populaire drachtplanten (deel 1)

Marion Verspaandonk-Schijvens

Een publicatie in Bijen of een geleide wandeling in het drachtplantenarboretum van de Ambrosius-hoeve te Hilvarenbeek kan uitstekend aangegrepen worden om 'aandacht te vragen voor de mooie dingen' uit de natuur. Via publicaties in het blad van de IVN-afdeling, probeer ik via de invalshoek van de wilde bijen en wilde planten aandacht te vragen voor honingbijen en drachtplanten. Vooral onder natuurgroepen moet het idee groeien dat de moderne bijenhouders, bijna allemaal hobbyisten, niet uit zijn op het exploiteren van bijen als werkvee. En ook dat de Westerse honingbij op natuurlijke wijze ons land is binnengekomen en dus niet minder belangrijk is dan andere nectarverzamelende insecten.

148

Het gevoel

De Westerse honingbij bestaat nog altijd als soort, binnen deze soort zijn er hooguit wat rassen met elkaar gekruist. Honingbijen zorgen evengoed voor het voortbestaan van soms zeldzame planten; honingbijen en wilde bijen vullen elkaar dus aan en zorgen voor vruchten en zaden voor mens en dier. Op deze manier aandacht vragen is een andere dan protesteren of met het vingertje wijzen. Het leidt naar verwondering en wellicht naar meer waardering. Het is het gevoel bij mensen losmaken.

Samenhang

Als gids laat ik graag kinderen proeven van zelf-ge-slingerde honing, luisteren naar een hommels die stuifmeel lostrilt, kijken naar de mooie vlekken in bloemen. Het zijn vooral de gehandicapte kinderen die nog het meest verstillen als ze een raam met bijen te zien krijgen. Ik voel hun binding met de natuur. Zij zijn niet bang voor bijen en de bijen niet voor hen. Geen bij

Witte bloemenmassa van het Drents Krentenboompje.
Foto: Marleen Boerjan

die opvliegt, geen kind dat panisch wordt. Zij zijn beter dan ik of welke bijenhouder of natuurgids in staat hun familie en kennissen te overtuigen dat de honingbij kan boeien en er echt bijhoort. Belangstelling opwekken voor de honingbij kan ook door aandacht te vestigen op kleine wonderlijke zaken die zich afspelen bij minder-populaire planten. Voor mij is het kijken naar wat er zich zoal op een simpele bloem afspeelt al reden tot genieten.

Niet populair

Op het moment van dit schrijven zijn veel bosranden wit gekleurd van bloeiende *Drentse krentenboompjes*. Anders dan hun naam doet vermoeden zijn ze hier niet inheems en ook hun snelle uitbreiding via de uitwerpselen van krentenetende vogels ten koste van andere planten maken deze struiken niet populair onder IVN'ers. Mijn waardering verdient hij in ieder geval wel. Als samen met het ontluiken van het aanvankelijk bruine blad de witte bloemenmassa verschijnt, geeft dat voor mij al lopend langs een naaldbos een echt lentegevoel. Als u denkt dat insecten geen belangstelling tonen voor deze fraaie witte bloemenpracht heeft u het goed mis. Om het tegendeel te bewijzen moet u vroeger uit de veren dan voor een standaard IVN wandeling. Op een vroege warme ochtend wandelde ik onlangs met mijn hond langs een gemeenteplantsoentje. Het was voor het eerst dat ik zag dat deze plant insectenbezoek kreeg. Honingbijen verzamelden er stuifmeel van een heel ongewone kleur namelijk, mosgroen. Ze veegden het met hun middenpoten van hun behaarde lichaam in de korfjes van hun achterpoten om vervolgens snel een nieuwe bloem te bezoeken. Als de bloembodems later in blauwpaars vruchtvlies gaan veranderen zullen niet alleen de vogels maar ook ik er als de kippen bij zijn om deze zoete lekkernij te verzamelen. Gedroogd heerlijk in gebak, vers tijdens een wandeling nog verrukkelijker. Laat wel genoeg voor de vogels over. In de herfst kleurt het blad van het *Drents krentenboompje* fraai rood.

Eerst de hommels

De eerste *rhododendrons* in het bos beginnen te bloeien. Het betreft de *Rhododendron ponticum*, letterlijk vertaald rozenboom uit Azië. De gehele winter heeft deze plant zijn groene bladeren tegen de vorst weten te beschermen door de vochtdruk in het blad te verlagen. Toch zal hij af en toe wat blad

Eén van de vele rhododendrons in het arboretum van Wageningen. Foto: Marleen Boerjan

moeten vernieuwen. Omdat hij vanwege zijn giftig bladstrooisel verstikkend werkt op ander leven is hij minder geliefd onder IVN'ers. Maar let u eens op een afgevallen blad waarvan het bladmoes is weggerot. Het lijkt net een gekantklost kleedje. Een enkele hommelt zit al op de kleurige bloemen. Zij is het die met haar lange tong bij de nectar kan. De nectar zit zo vroeg in het jaar onder in de trechtervormige bloemen. Pas als het flink warm gaat worden zal het nectarpeil stijgen en zullen ook de honingbijen de nectar kunnen oplepelen. Maar met dit koude lenteweer zie ik dat er voorlopig nog niet van komen. Wist u overigens dat deze nectar giftig is voor bijen? In het buitenland waar veel exemplaren van deze

rododendronsoort bij elkaar staan, levert de giftige nectar een honing op die in verse toestand giftig is voor mens en dier. Andere niet-giftige soorten, te herkennen aan het niet-vlakke blad, bevatten nectar met veel enzymen en leveren een smakelijke milde en lichte honing. In ons land wordt de *R. ponticum* nergens massaal aangeplant of bevoogen. Bijen verzamelen hier ook nectar van andere planten zodat vergiftiging niet voorkomt. Toen ik op een dag een bloem openpeuterde om te kijken naar het nectarpeil, ontdekte ik dat de stamper boven de meeldraden uitstak. Nu pas begreep ik dat het voor de bloem onmogelijk was zichzelf te bestuiven en dat zij aangewezen was op insectenbezoek om zaden te kunnen vormen.

Ambrosiushoeve

Bovengenoemde algemene bomen en struiken kunt u samen met hun zeldzamere soortgenoten aantreffen in het drachtplantenarboretum van de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek. Deze is te bezoeken van 1 maart tot 1 november. Excursies: individueel op werkdagen van 09.00-17.00 uur gratis. Wel even uw aanwezigheid melden op het kantoor in het park. Groepen op afspraak: ma. t/m zo. overdag en vanaf 10 mei op werkdagen ook 's avonds. De kosten zijn dan f 3,50 p.p. met een minimum van f 40,- per groep. Bellen naar 013-5425888.

Margarita Batsis Quality Queens-Low prices

Queens from Greece. Selected from 1000 hives.
Races: **CECROPIA & MACEDONICA, CARNICA, CAUCASIA & LIGUSTICA.** We can provide also **BUCKFAST** Queens mated with Cecropia & Macedonica drones with very good results.

Prices for 1999
are in Euro

QUEEN PRICES 1999

	Queens 0-24	Queens 25-49	Queens 50-99	Queens 100-199	Queens 200-499
No mated Queens:	5,1EU	4,6EU	4EU	—	—
Tested mating:	13,5EU	13EU	12EU	11,5EU	10,5EU
Instrumental inseminated:	30,5EU	28EU	—	—	—
Natural mated in island:	30,5EU	28EU	—	—	—
Instrumental inseminated tested breeders:	45EU	—	—	—	—

MARGARITA BATSI

Parodos Neochoropoulou 69
45500 IOANNINA GREECE

Tel/Fax: 0030 651 40075 & 42518
Tel: 91067 email: abrosia@otenet.gr

NATIONAL BANK OF GREECE Bank No. 35961686207 *Special prices for big orders (dealers)

Prices include postage (except small orders less than 49 queens) Shipping season starts first of April Depending upon spring weather conditions. A health certificate is included with each shipment